

АРХЕА

Б Ю Л Е Т И Н

Технологичен център АНТЕКС /АрхеоГеофизична лаборатория/

Наред с инициативите по отношение на реформата в сферата на културно-историческото наследство, Асоциация АРХЕА разработи поредица идейни проекти за въвеждане на нови технологии за издирване, изследване, документиране, опазване и популяризиране на КИН.

Предвижда се в бъдеще да бъдат създадени няколко високотехнологични лаборатории.

Последните ще бъдат обединени в експертно-технологичен център АНТЕКС.

Предвижда се центърът да включва АрхеоГеофизична лаборатория, Археометрична лаборатория и 3D&M лаборатория.

В последните десетина години у нас станахме свидетели на необичайно масово използване на механизирани способи за разкриване на археологическите обекти и разрастване на мащабите на археологическите разкопки, без адекватно последващо опазване и популяризиране на разкритите обекти.

За съжаление днес рушащите се паметници са навред и ни стряскат почти на всяка крачка в районите на разкопките.

Наистина, донякъде ширецото се иманярство би могло да оправдае едни мащабни разкопки, но прилагането на тежка механизация без задължително предварително комплексно геофизично изследване е необяснимо.

Съществуващата в страната геофизична лаборатория към АИМ-БАН не разполага със съвременни системи, а новите методи са непознати.

Въпреки, че с наличната техника тази лаборатория показва резултати, те са изключение, а не правило в общата картина.

Нуждата от съвременна АрхеоГеофизична лаборатория е крещяща.

Практиката у нас до момента не предполага задължително геофизично изследване на терена, дори когато разкриването се осъществява с тежка механизация.

Последното е абсолютно немислимо откъм съвременната визия в археологията.

От десетилетия насам геофизиката все по-мощно навлиза в тази област. Вече можем да кажем, че Архео-Геофизиката се обособи като специална наука.

Напоследък всички признават, че археологическите разкопки по своята същност са деструктивни и невъзвратно увреждат средата, а често и паметниците.

Извършването на предшествващи недеструктивни изследвания все повече навлиза, като задължителен етап в археологическите проучвания.

Чрез геофизичните методи се изработват 2d карти и разрези, и 3d модели на обекта по недеструктивен път. Така благодарение на комплексните геофизични изследвания още преди да сме забили лопатата ние знаем какво ни очаква.

Освен спестените средства (от съответните по мащаби разкопки) се постига възможно най-голяма точност в определяне на перспективните зони и се оптимизира работата на разкриващия екип.

Най-важното тук обаче е възможността за предварително планиране, както на самите разкопки, така и на последващите консервационни и реставрационни работи и респективно на нужните за тях средства.

Добрата практика в развитите страни е да се копае само при достатъчно средства за всички дейности от разкриването на обекта до неговото експониране.

Мащабните комплексни геофизични изследвания позволяват оптимално планиране на точни и пестеливи разкопки. Така учените с години напред могат да планират всички дейности от разкриването до експонирането на един комплекс.

Благодарение на геофизиката днес е уместно използването и на механизирани способности за разкриване на археологическите обекти. Съвременните технологии позволяват с голяма резолюция да се изследва терена и да се определят инертните зони, в които няма артефакти. След това машините вече могат спокойно да работят.

Практикува се и паралелно изследване при самото разкриване. Това е възможно, тъй като съвременните технологии предоставят възможности за обработка и интерпретация на данните почти в реално време на самия терен. Така се гарантира максималната ефективност на разкопките и оптималното съхраняване на артефактите.

Сравнително ниската цена на геофизичните изследвания позволява да се извършат разузнавателни изследвания на големи площи.

Следват детайлни комплексни геофизични изследвания в очертаните перспективните зони.

Накрая, само с няколко привързващи археологически сондажа се корелират геофизичните данни с тези от реалните разкрития.

Благодарение на новите технологии за съвсем кратко време щателно се проучват цели райони. В тази светлина една лаборатория, оборудвана със съвременни системи, базирани на новите методи ще реши много от

натрупалите се проблеми.

Геофизичните методи днес са незаменими и при консервация и реставрация. Много често точно те спасяват някои паметници от неизбежно разрушаване. Навременните мерки могат да бъдат взети само при адекватна оценка на реалното състояние на паметника. В голямата част от случаите състоянието може да се установи единствено с геофизични методи.

Съвременните системи позволяват изработката на геофизични 3d модели. Благодарение на последните оценката на паметниците и терените добива максимална обективност, детайлност и точност.

Геофизиката, съчетана с другите методи, е незаменимо средство и за мониторинг. Тенденцията в развитите страни е геофизичните изследвания да заемат съществен дял, както в мониторинга на състоянието на обектите, така и в контрола на качеството на консервационно-реставрационните работи.

За съжаление действителността у нас е твърде далеч от съвременните тенденции по света.

В областта на геофизиката може би изоставането е най-силно и направо фатално както по отношение на неефективността на издирването, така и по отношение на разкриването и опазването на материалното ни културно наследство. При обективното разглеждане на днешната действителност ще установим, че горните слоеве на мнозинството от видимите (известните) обекти вече са освободени от метални артефакти (поради разрасналата се търсаческа индустрия). В обхвата на металдетекторите (до около 1 м.) много рядко вече може да се намери някаква находка.

В тази светлина бъдещето на археологията у нас несъмнено е в новите технологии.

Само така могат превантивно да се изследват перспективните райони и откритите обекти да попаднат под адекватна охрана и възбрана.

През годината с помощта на ДАВИМЕКС ЕООД, ГБП ЕООД, и частни лица беше осигурен технически потенциал, обезпечаващ възможност за комплексно геофизично изследване на археологически обекти и паметници на културата.

Към момента са налице георадар SIR2 (70 MHz, 200MHz и 400 MHz антени), мултичестотна електромагнитна сканираща система GEM2 (0,3-48 KHz), резистивиметрична система TerRes, PI система PSII и др.

С тази апаратура, освен разузнавателни и детайлизиращи полеви изследвания е възможно осъществяването и на изследване състоянието на вече открити паметници на културата, техния мониторинг, както и качествен контрол на извършените консервационни и реставрационни работи.

Надяваме се в най-скоро време да сключим рамково споразумение с ресорните ведомства към МК с което ще се въведе тази най-съвременна техника в служба на културното ни наследство.

За в бъдеще освен дооборудване на АрхеоГеофизичната лаборатория планираме в АНТЕКС да бъдат формирани и Археофизична и 3D&M

лаборатория.

Също така сме в контакти с колегите от фондация АДОРАЦИЯ, които работят по оборудването на Полева лаборатория за реставрация.

Естествено това начинание е твърде мащабно и скъпо за възможностите на една асоциация. Поради това нашите усилия са насочени към обединение на усилията и техническия потенциал на различни нестопански и стопански организации, а също и на частни лица.

Каним всички желаещи да споделят ресурси и техника в новия технологичен център АНТЕКС.

Можете да подпомогнете начинанията ни и с финансови средства.

HVB BANK BUCHEM IBAN BG95BACH96601038515109

Освен за АНТЕКС можете да дарите средства и за разработките (законопроекта и стратегията) на експертната ни група по нормативната уредба АНТРА.

*** Моля посочвайте основанията за дарение АНТЕКС или АНТРА.

Вашите средства ще бъдат използвани изцяло по определеното от вас предназначение.

АСОЦИАЦИЯ АРХЕА

приема всички идеи и предложения относно

СТРАТЕГИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

I

*** ОСНОВНИ НАСОКИ**

следващата разработка

II

СТРАТЕГИЧЕСКА ПРОГРАМА

и работния проект на

*** ЗАКОН ЗА ПАМЕТНИЦИТЕ НА КУЛТУРАТА**

ЗА КОНТАКТИ:

0488 77858 0887 455752

arhea@mail.com

<http://archaeology.zonebg.com>

* На WEB сайта са поместени първата част на "Стратегия за опазване и устойчиво развитие на културно-историческото наследство в Република България - Основни Насоки" и работният проект на "Закон за Паметниците на Културата".